

Jak mě SOFSEM učinil jinou, lepší

Krátký referát na SOFSEM po letech

Vlasta Jošková

1 ÚVOD

Příspěvek se zabývá hledáním vlastností konference SOFSEM, které byly zásadní pro to, aby se autorka stala jinou, lepší. Klade si otázku, zda je SOFSEM pro polepšení či vylepšení alespoň jednoho člověka potřebný i dnes.

2 NUTNÉ, NIKOLIV POSTAČUJÍCÍ PODMÍNKY PROMĚNY

Na svůj první SOFSEM jsem se dostala v roce 1983 jako studentka 5. ročníku teoretické kybernetiky a matematické informatiky, s krátkým referátem o minimalizaci trasování. Na svůj poslední SOFSEM jsem jela v roce 1988, i když jsem od své premiéry k odbornému programu konference nepřispěla. Podle mě je to jasný důkaz toho, že na SOFSEMu se uplatňoval princip pozitivní diskriminace žen daleko dřív, než se o něm začalo psát v novinách a lifestyleových časopisech. Ostatně potvrzuje to i zdroj [1].

SOFSEM na mě působil dostatečně dlouho a v době, kdy je mladý člověk ještě ovlivnitelný a formovatelný.

3 MOTIVACE

SOFSEM se vyznačoval neobvyklou koncentrací vzdělaných, chytrých (...v některých případech i moudrých...) lidí s obrovským záběrem a rozhledem. Na mě – tříadvacetileté „ucho“ – to nesmírně zapůsobilo. Některé odborné i neobdobné debaty mě zaujaly, v dalších jsem matně tušila, o čem je řeč, a někde jsem se nechytala vůbec. Převládající pocit z prvního ročníku byl „musím se toho ještě hodně naučit, hodně přečíst, hodně nastudovat, abych se s těmi lidmi, kteří mi imponují, mohla bavit“.

Kdybych měla použít hantýrku, ke které jsem přičichla až o mnoho let později, SOFSEM mi ukázal, kde mám „space for improvement“ (čti spejs for imprúvment 😊).

Jeden z těch „spejsů“ mi SOFSEM pomohl vyplnit v pravý čas. Bylo to tuším v roce 1985, kdy se na SOFSEMu zjevil anglicky hovořící přednášející. Moje čtyři semestry vysokoškolské angličtiny s bídou stačily na rámcové pochopení, o čem jeho přednáška je, ale ta se koneckonců dala přečíst ve sborníku. Klíčový moment nastal, když jsem byla spolu s dalšími lidmi pozvaná na neformální posezení s dotyčným vyslancem jiného světa u kohosi na pokoji. Společensky jsem se usmívala a strašně, strašně, strašně se styděla, že v podstatě nerozumím, o čem se mluví. Připadala jsem si jako totální slepička, která tam sedí jenom pro okrasu, a rozhodla se, že s tím musím něco udělat. V dalším školním roce jsem nastoupila na postgraduální studium angličtiny

na Karlově univerzitě. Dokončila jsem ho v létě roku 1989, právě včas, abych vyrazila do otevírajícího se světa slušně jazykově vybavená.

SOFSEM pro mě byl impulsem a motorem, abych na sobě makala.

4 ZACÍLENÍ

S přibývajícími ročníky SOFSEMu jsem se smiřovala s tím, že některým teoretickým přednáškám prostě neporozumím. Uvědomila jsem si, že je dobře, že mě nikdy nelákala akademická kariéra, že to zkrátka není moje parketa. Že mě baví moje tehdejší profese systémového programátora, že si ráda hraju s počítači a nechci jinak.

SOFSEM mi pomohl pochopit moje limity a silné stránky – a to se v životě hodí.

5 HRAVĚ ZA HUMNA OBORU

SOFSEM měl bezesporu kladný vliv na mou fyzickou. Byla to vlastně otázka přežití. Několikrát jsem se nechala vyhecovat outdoorovými šílenci (...i když tehdy se vlastně pojem outdoor obecně nepoužíval...) a na SOFSEM jsem nepřišla, ale přišla. Nejlépe přes nějaký horský hřeben, s přespáním pod přístřeškem, v zimě odpovídající přelomu listopadu a prosince. Přežila jsem a vzpomínám na to ráda.

Fyzická byla důležitá i při vycházkách po obědě, před odpoledními přednáškami. Pokud bych nedržela krok, mohla jsem přijít o kus zajímavé diskuse o literatuře, hudbě, psychologii, sociologii... Na výletech jsme semleli leccos, byla to taková okénka do jiných oborů. Dostala jsem se k poznatkům i zdrojům, které bych jinde hledala dlouho nebo marně. Dnes se to těžko vysvětluje, ale opravdu jsem si nemohla vygooglit, že Erich Fromm byl německý a americký psycholog, a jeho knížku Umění milovat jsem si nemohla koupit jako e-book na e-shopu...

Hudba, literatura a kultura vůbec se na SOFSEMu hojně pěstovaly, ale to je velmi dobře zdokumentováno v mnoha jiných zdrojích, například v [1] a [2].

Extrémní výšlapy, výlety, jiné obory, kultura, AntiSOFSEM ... Podle mě to dokazuje, že mnohým SOFSEMistům byla vlastní hravost, schopnost pohybovat se v různých oborech a propojovat je.

¹⁾ ²⁾

SOFSEM mi ukázal, jaké parťáky si mám v životě hledat, aby mi s nimi bylo dobře.

¹⁾ O mnoho let později jsem absolvovala různá manažerská školení a teambuildingy, které se nás pokoušely něco naučit hrou a zdůrazňovaly potřebu myslet „out of the box“. Nezapomenu, jak byl náš tým vybaven jehlou a vyslán do vesnice na Vysočině, aby podle obráceného principu pohádky „jak stařeček měnil, až vyměnil“ přinesl za hodinu místo bezcenné jehly něco hodnotného. Byla to sranda, já jsem si pohrála, ale na některých z mých kolegů bylo vidět, jak trapné jim to připadá a jak nekomfortně se v té situaci cítí. Na SOFSEMu šla ta hravost zevnitř – nebo že by to byl jenom můj vzpomínkový optimismus???

²⁾ Na hraní musí mít člověk prostor a čas – dva týdny SOFSEMu v odlehlé lokalitě obojí poskytovaly.

6 ZÁVĚR

Naskytá se otázka, jestli to ze SOFSEMu, co mě učinilo jinou a lepší, má nějaký přesah, zda je to důležité i dnes.

Začněme vyloučením toho, co se přežilo. Fakta a zdroje se dnes dají najít na internetu (...a tu xeroxovou kopii Umění milovat už bych mohla vyřadit z knihovny... ne, to neudělám! 😊...).

Ale pořád ještě je důležité nasměrovat (nejenom mladé) lidi k tomu, co mají na internetu hledat. Motivovat je, aby byli zvědaví na svět. Dát jim prostor a čas na hru, která roztočí kolečka v jejich hlavách do vysokých obrátek a pošle je na neprošlapané, ale o to zajímavější cestičky. Ukázat jim, jak dobře jim může být ve společnosti vzdělaných, chytrých (...a někdy i moudrých...) lidí s rozhledem a nadhledem.

Proto si myslím, že „něco jako SOFSEM“ je pořád potřeba.

Literatura

[1] Wiedermann, Juraj: *XXX let SOFSEMu. Pokroky matematiky, fyziky a astronomie. Vol. 49 (2004), No.2, 160-169*

[2] *30 let SOFSEMu. CD www.prezentace. Editor M.Bartošek. Česká informatická společnost, Brno 2003*